

Wiele czynników ma wpływ na zagrożenia bioróżnorodności, między innymi:

- zmiany sposobów użytkowania ziemi
- ograniczanie lub zaniechanie tradycyjnych metod produkcji rolnej
- likwidacje i fragmentacje siedlisk/ ekosystemów
- skażenie gleb związkami chemicznymi, odwodnienie, zakwaszenie
- wypieranie tradycyjnych gatunków i starych odmian, które są przystosowane do określonych warunków przez nowoczesne (wysokowydajne) odmiany
- przenikanie gatunków obcych – w tym także ich planowane lub przypadkowe introdukcje

Należy zapobiec temu procesowi.

Działalność KCRZG przyczynia się, między innymi, do zwiększenia bioróżnorodności w systemach rolniczych poprzez introdukcje starych i miejscowych odmian roślin rolniczych, warzywnych i leczniczych, a także przez podniesienie świadomości rolnikom w tym zakresie.

Kolekcje roślin objęte Programem Wieloletnim Obszar 1 „Ochrona zasobów genowych roślin użytkowych”

- **kolekcje roślin rolniczych:** żyta, pszenicy jarej i ozimej, grochu, łubinu i seradeli, gatunków marginalnych roślin strączkowych, pszenicy twardej, pszenżyta, gryki, kukurydzy, ziemniaka, roślin zielarskich, leczniczych i aromatycznych (w tym przyprawowych), chmielu, konopi, roślin motylkowatych drobnonasiennych, łąkowopastwiskowych, rekultywacyjnych i energetycznych i traw,
- **kolekcje roślin warzywnych:** cebuli, czosnku, szalotki, ogórka, roślin dyniowatych, pomidora, pietruszki, selera, kopru, fasoli, szparaga, marchwi, kapusty, kalafiora, brokuła i papryki,
- **kolekcje drzew owocowych:** jabłoni, gruszy, śliwy, wiśni, czereśni, brzoskwini, moreli, leszczyny i orzecha włoskiego, podkładek drzew ziarnkowych i pestkowych oraz kolekcje rzadkich gatunków roślin sadowniczych,
- **kolekcje roślin jagodowych:** truskawki i poziomki, maliny, jeżyny, porzeczki, agrestu, borówki wysokiej i żurawiny wielkoowocowej), winorośli, roślin ozdobnych (lili, narcyzów, tulipanów, mieczyków i róż) i dzikich krewniaków roślin uprawnych,
- **kolekcja roślin dzikich pokrewnych oraz roślin towarzyszących.**

Jednostki współpracujące w prowadzeniu kolekcji

Jednostki współpracujące w prowadzeniu kolekcji

Celem głównym Krajowego Centrum Roślinnych Zasobów Genowych jest ochrona zmienności genetycznej roślin użytkowych zagrożonych erozją genetyczną.

Cele strategiczne KCRZG:

- gromadzenie populacji i odmian roślin uprawnych i dziko rosnących zagrożonych erozją genetyczną,
- opis i waloryzacja zebranych materiałów metodami tradycyjnymi i molekularnymi,
- utrzymanie prób nasion i klonów w stanie żywym i czystości genetycznej,
- dokumentacja zgromadzonych materiałów, oraz wymiana prób z innymi bankami genów i ogrodami botanicznymi w świecie,
- udostępnianie materiałów wyjściowych hodowcom nowych odmian i placówkom badawczym.
- rozwijanie badań i wykorzystywanie zasobów genowych roślin użytkowych

Założenia te są realizowane w ramach Obszaru 1 „Ochrona zasobów genowych roślin użytkowych” Programu Wieloletniego „Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji i wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju” finansowanego przez MRiRW a realizowanego przez IHAR – PIB we współpracy z IO w Skierniewicach oraz szeregiem instytucji współpracujących.

Kontakt: Prof. dr hab. Jerzy H. Czembor
Koordynator działań związanych z ochroną i udostępnianiem zasobów genetycznych roślin użytkowych. Kierownik KCRZG w IHAR-PIB.
j.h.czembor@ihar.edu.pl

BANK GENÓW W OCHRONIE BIORÓŻNORODNOŚCI

INSTYTUT HODOWLI I AKLIMATYZACJI
ROŚLIN PAŃSTWOWY INSTYTUT
BADAWCZY

KRAJOWE CENTRUM ROŚLINNYCH
ZASOBÓW GENOWYCH

Coraz lepiej potrafimy manipulować genami, ale jedynie natura potrafi je tworzyć. Jeśli ginie roślina, która ma jakąś unikalną cechę, jest to strata nieodwracalna.